

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Programa pentru examenul de absolvire a gimnaziului, 2013

Autori:

- **Tamara Cristei**, doctor conferențiar, USM
- **Aurelia Marcu**, specialist principal, Agenția Evaluare și Examinare
- **Mariana Pîrțac**, profesoară de limba și literatura română, grad didactic I, Liceul Teoretic “Gheorghe Asachi”, Chișinău
- **Objelean Liuba**, DGETS, specialist principal, municipiul Chișinău
- **Gîrleanu Lora**, profesoară de limba și literatura română, grad didactic I, Liceul Teoretic “A. Russo”, Chișinău

INTRODUCERE

Prezenta programă de examen este elaborată în conformitate cu cerințele Curriculum-ului școlar al disciplinei *Limba și literatură română* în școlile alolingve și cu cele ale *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea examenelor de absolvire a gimnaziului*. Programa este un document reglator și normativ, menit să asigure pregătirea și desfășurarea corectă și cu eficiență maximă a examenului dat.

Programa este destinată factorilor de decizie și tuturor celor interesați în valoarea examenului: elevi, profesori, directori de școli funcționari ai Direcțiilor raionale de învățământ și părinți.

Statutul disciplinei de examen

Limba și literatura română în școala alolingvă are, în cadrul examenului de absolvire a treptei gimnaziale din anul școlar 2007-2008, statutul de disciplină obligatorie. Examenul va include o singură probă; cea *scrisă*, preconizată pentru 120 min.

Examenul la limba și literatura română în școlile alolingve reprezintă o modalitate de evaluare obiectivă la un final decisiv din ciclul educațional, ceea ce a solicitat o studiere și o analiză a competențelor achiziționate de elevi în ciclul gimnazial. Examenul este important prin caracterul său diagnostic, prezentînd astfel interes primordial atât pentru elev, cât și pentru profesor. Examenul stimulează motivația intrinsecă și extrinsecă elevilor și permite aprecierea competențelor de comunicare funcțională la limba și literatura română, fapt ce va facilita elevilor din școlile alolingve o socializare firească.

Conținutul Programei

Programa este structurată pe componentele de bază ale unui demers evaluativ de certificare, în temeiul cărora vor fi elaborate testele pentru examen.

Se propun următoarele elemente de conținut pentru proba scrisă:

- obiectivele-cadru ale disciplinei;
- standardele curriculare la limba și literatura română în școlile alolingve pentru treapta gimnazială;
- standardele de evaluare derivate din standardele curriculare ce vor viza fiecare tip de itemi;

- conținuturile tematice recomandate;
- matricea de specificații pentru testul propus;
- modele de teste;
- bareme de corectare.

Standarde de evaluare

Curriculumul disciplinei indică drept principiu specific procesului de predare-învățare a limbii române în școala alolingvă formarea abilităților de înțelegere după auz, de vorbire, de lectură și de scriere, ca bază în dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă. Examenul la etapa gimnazială include proba scrisă. Pentru proba scrisă standardele curriculare au cuprins deprinderile integratoare: **lectura** și **scrierea**.

Elevul va trebui să demonstreze în cadrul examenului la limba și literatura română competențe de comunicare scrisă, în baza celor de comunicare orală, dobândite pe parcursul ciclului gimnazial și concretizate în următoarele standarde curriculare:

Receptarea unui text scris:

- I. *Receptarea corectă a informației cuprinse în textul citit.*
- II. *Identificarea sensului cuvintelor și al fragmentelor de text prin raportare la context.*

Producerea textelor scrise:

- III. *Construirea enunțurilor/textelor în parametrii indicați.*
- IV. *Redactarea unor texte narrative și a unor compoziții cu destinație funcțională.*
- V. *Aplicarea normelor limbii literare în comunicarea scrisă.*

În baza standardelor curriculare au fost elaborate standardele de evaluare pentru care se propun diferite tipuri de itemi.

TEXTE ÎN BAZA CĂRORA S-AU ELABORAT EXEMPLE DE ITEMI

TEXT 1 (*)

Fetița care iubea pe săraci

Acum, câteva sute de ani, trăia o fetiță cu numele Filoteia. Buna ei mamă o învăța de mică să iubească pe Dumnezeu și pe toți oamenii și o sfătuia să aibă grijă de cei săraci.

La câțiva ani după naștere, mama ei a murit pe neașteptate și, micuța a rămas orfană. Tatăl s-a căsătorit cu o altă femeie și aceasta nu o iubea pe fetiță. Filoteia a rămas însă cu aceeași inimă bună față de cei săraci. Nu putea să treacă fără a-i ajuta cu ceva din puținul ei.

Văzîndu-i faptele de milostenie, mama vitregă o certa mereu, o bătea, o amenința și o oprea de la astfel de fapte bune.

Într-o primăvară, cînd fata a împlinit 21 de ani, tatăl ei a ieșit la cîmp ca să are și să semene. Spre prînz, mama vitregă a trimis-o pe Filoteia cu mîncare la tatăl ei. Văzînd-o săracii, i-au ieșit bucuroși în cale și fata le-a împărțit o parte din mîncarea pe care o ducea tatălui său. Acest lucru s-a repetat de câteva ori. Rămînînd mereu

flămînd și bănuind ce făcea fata lui, tata s-a așezat într-o zi la pîndă. Cînd a văzut-o pe Filoteia cu cîtă bucurie împărțea din mîncarea lui celor săraci, s-a supărat foarte mult ...

(După *Manual de religie*)

TEXT 2 (**)

Despre bibliotecar

Despre Nelu mulți spuneau că este primul și cel mai mare leneș. Părinții, la început, au crezut că nu vrea să muncească, l-au bătut, apoi l-au lăsat în pace. Uneori îi arătau culori, imagini frumoase. Ei credeau că va deveni un pictor, un sculptor, un poet...un artist. El nu făcea nimic. Pînă la urmă au hotărît să-l trimită la un bibliotecar cu experiență, să învețe profesia..

Cînd a aflat despre bibliotecar, a început să-l invidieze: pentru că este un om care nu face nimic și trăiește liniștit, ceilalți îi aduc hrana. Nelu s-a întrebat de ce și singura explicație, pe care a găsit-o, era că a fi bibliotecar e un lucru important.

După cîteva luni, bătrînul l-a îndrăgit. Nelu dorea să-i afle secretele. Cînd a învățat de la bătrîn să citească, a luat cărțile la rînd, era mîndru. Se bucura de fiecare lucru înțeles, cu cît muncea mai mult se și bucura mai mult, cu atît bătrînul devenea mai trist. Cînd a epuizat biblioteca, a observat că bătrînul era gîrbov, cum nu a mai fost. El a spus: mi se pare că acum vrei ceva... și Nelu a văzut o lacrimă pe obrazul bătrînului.

(După *S. Negru*)

Standarde curriculare/standarde de evaluare/itemi

Notă: (*) — exemple de itemi în baza textului 1
(**) — exemple de itemi în baza textului 2

Standardul curricular 1: *Receptarea corectă a informației cuprinse în textul citit*

Obiective de evaluare	Itemi posibili
1.1. Să identifice în text informații semnificative.	<p>1. (*) Transcrie, din text, enunțul în care se spune ce o învâța mama pe fiica sa.</p> <p>2. Continuă propozițiile, în baza conținutului textului: <i>Salcîmii înfloresc mai greu pentru că ...</i> <i>Pentru ca să-l crezi pe om, ...</i></p> <p>3. Selectează, din text, cuvintele care arată în ce constă puterea de convingere a vorbitorului.</p> <p>4. Unește prin linii afirmațiile din prima coloană cu explicațiile potrivite ca sens, din coloana a doua, utilizînd informația din text. <i>În sat era un om</i> pentru a deveni liber de orice ajutor. <i>Doream să învăț o meserie</i> pentru că meșterul era fericit. <i>Datorită puternicei mele voințe</i> care meșterea fluiera, jucării. <i>Băiatul a devenit înțelept</i> datorită exemplului bătrînului meșter. <i>am învins toate greutățile.</i></p> <p>5. (**) Relatează textul într-un rezumat de patru propoziții.</p>
1.2 Să raporteze mesajul unui enunț la conținutul textului.	<p>6. (*) Explică, într-o propoziție, mesajul textului.</p>
1.3 Să puncteze trăsăturile caracteristice ale personajelor/tipurilor umane.	<p>7. Găsește, în text, și scrie cinci cuvinte care caracterizează personajul.</p> <p>8. Scrie în spațiile libere cîte un cuvînt dintre paranteze pentru a descrie personajul. Un băiețandru....., cu ochii....., dar....., iese la poarta școlii. Este elev în clasa a noua. E îmbrăcat într-un fel de haină....., la gît, cu șapcă pe cap și e încălțat cu cizmulite <i>(scurtă, roșii, strălucitori, închisă, slăbuț, negricios, întunecați)</i></p> <p>9. (**) Enumeră, în scris, trei calități care l-au ajutat pe Nelu să devină un elev bun.</p> <p>10. (**) Descrie, într-o propoziție, cum ți-l imaginezi pe Nelu.</p>
1.4 Să stabilească circumstanțele desfășurării acțiunii (<i>timp, spațiu etc.</i>)	<p>11. Identifică, în text, și rescrie cuvintele ce concretizează timpul desfășurării acțiunii.</p> <p>12. Subliniază, în text, cuvintele ce numesc îmbinările de cuvinte ce descriu locul întîlnirii.</p> <p>13. Subliniază, în text, cu o linie circumstanțele <i>favorabile</i> ale desfășurării acțiunii, iar cu două linii cuvintele ce le numesc pe cele <i>nefavorabile</i>.</p> <p>14. Subliniază, în text, propoziția ce justifică prenumele personajului.</p> <p>15. Extrage, din text, substantivele ce descriu sărbătorile satului.</p>

<p>1.5 Să raporteze un gând, o idee, o imagine la anumite evenimente redată în text.</p>	<p>16. Subliniază proverbul ce se potrivește cu conținutul textului.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zicînd numai “miere”, gura nu se face dulce. • Cum ți-i bună ziua așa și mulțumita. • Omul sfințește locul, nu locul pe om. <p>17. Identifică în imaginile date două elemente comune cu acțiunea din text.</p> <p>18. Examinează imaginile și enumeră elementele ce nu corespund textului dat.</p>
--	---

Standardul curricular 2: *Identificarea sensului cuvintelor/fragmentelor de text prin raportare la context.*

Obiective de evaluare	Itemi posibili
<p>2.1. Să identifice variațiile de sens ale cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte, expresiilor.</p>	<p>1. Completează spațiile liniate cu câte un sinonim și un antonim pentru următoarele cuvinte din text. Sinonime: ne apără; călător. Antonime: harnici; bucurie.</p> <p>2. (***)Scrie, din text, antonimele cuvintelor: A urît; neînțeleș; harnic; război; totul; ultimul</p> <p>3. Explică, în câte un enunț, sensul cuvintelor: <i>cult; orator.</i></p> <p>4. Scrie câte un antonim pentru îmbinările de cuvinte din text: <i>a pierde vederea; a câștiga pîinea; a învinge greutățile.</i></p> <p>5. Scrie câte un sinonim pentru îmbinările de cuvinte: <i>a da bună ziua; a da pîinea în două; a da o petrecere; a-și da viața; a da viață unui copil.</i></p>
<p>2.2. Să sintetizeze mesajul global al textului, respectînd parametrii indicați.</p>	<p>6. Continuă fraza, utilizînd informații din text.</p> <p>7. Continuă propozițiile, exprimînd o părere proprie: <i>Prietenii adevărați se cunosc...</i> <i>O prietenie adevărată rezistă...</i></p> <p>8. Intitulează textul (cu un cuvînt, o îmbinare de cuvinte din text, cu un proverb adecvat etc.)</p>
<p>2.3. Să delimiteze fragmentele logico-semantice ale unui text și să le intituleze.</p>	<p>9. Construiește un plan simplu al textului, folosind îmbinări/ propoziții interogative.</p> <p>10. Scrie la începutul aliniatului litera (A, B, C) corespunzătoare fragmentului în care autorul vorbește despre: A <i>copilărie</i> B <i>preferințe</i> C <i>planuri de viitor</i></p>
<p>2.4. Să clasifice cuvintele în baza sensului acestora.</p>	<p>11. Identifică cuvintele din familia lexicală a substantivului <i>frunze</i> (<i>diminutivul, cînd apar frunzele, cînd cad frunzele de pe copaci</i>).</p> <p>12.(*) Alcătuieste o familie lexicală din cinci termeni a lexemului: <i>cuvînt</i>.</p> <p>13.(**) Extrage, din text, cuvintele ce pot forma cîmpul lexical al cuvîntului: <i>bibliotecar</i>.</p> <p>14. Scrie diminutivele cuvintelor: <i>icoană; cunună; stea</i>.</p> <p>15. Scrie: a) sinonime, b) antonime, c) familii lexicale ale cuvîntului <i>frumos</i>.</p>

Standardul curricular 3: *Construirea enunțurilor/ textelor în parametrii indicați.*

Obiective de evaluare	Itemi posibili
3.1. Să utilizeze în enunțurile propuse vocabularul indicat/ adecvat.	<p>1. Completează spațiile, alegînd substantivele potrivite dintre paranteze. În „Amintiri...” Ion Creangă și.....își aduce aminte de cea mai dragă, care i-a dăruit și l-a învățat a vorbi. <i>(cu dragoste, viața, fînța, cu plăcere)</i></p> <p>2. Completează spațiile, selectînd cuvintele adecvate dintre paranteze. a) <i>Lucrez la bibliotecă.</i> b) <i>..... dicționarul rus-român.</i> c) <i>Bibliotecara mi-l împrumută</i> <i>(imediat, pentru o zi, cu plăcere, iau, ieri)</i></p> <p>3.(*) Scrie un text coerent din trei - patru propoziții, folosind următoarele cuvinte: a dori, a hotărî, a încerca, succes.</p> <p>4. (**) Alege varianta corectă, utilizînd cuvintele propuse: Neam/ne-am; ia/i-a Astăzi _____ adunat cu toții să vă spunem că sîntem un _____ ce știe a munci și a iubi. Tu, copile, _____ exemplu de la părinți. Munca _____ adus unui meșter bun pîine pe masă și pace în casă.</p>
3.2. Să formuleze întrebări în baza reperelor de conținut.	<p>5. Formulează patru întrebări la fragmentele numerotate ale textului.</p> <p>6.(*) Formulează, în baza textului, patru întrebări care să arate: timpul; locul; personajele; cauza.</p> <p>7. (**) Formulează patru întrebări la text, utilizînd formulele propuse: <i>Cine...; Cum...; De ce...; Cînd...</i></p> <p>8. Scrie trei întrebări pe care le-ai adresa personajului pentru a afla: locul de trai, profesia, ocupațiile.</p>
3.3. Să răspundă la întrebări în baza informației propuse.	<p>9. Răspunde, într-un enunț, cum ai proceda tu dacă ai fi fratele sau sora fetei.</p> <p>10. În baza curriculumului vitae, răspunde, printr-un enunț, la întrebările de mai jos: a) <i>Unde vrea să-și continue studiile...?</i> b) <i>Ce preferințe are?</i> c) <i>Ce calități apreciază la prieteni?</i></p> <p>11. Completează careul (ceainvordul, integrama), răspunzînd la întrebări.</p>
3.4. Să alcătuiască enunțuri în baza cuvintelor propuse.	<p>12. (**) Alcătuieste două enunțuri în care cuvîntul pace să aibă alte sensuri decît în text.</p> <p>13. (*) Alcătuieste trei enunțuri, fiecare dintre ele să conțină cîte o pereche de antonime: <i>puternică-slabă; a intra-a ieși; calități-cusururi.</i></p>
3.5. Să completeze un dialog cu replici adecvate	<p>14. Completează dialogul cu întrebări adecvate.</p> <p>— Ce ocupație ai?...</p> <p>—</p> <p>— În ce clasă înveți?</p> <p>—</p> <p>— Ce disciplină îți place cel mai mult?</p> <p>—</p> <p>— Ce vrei să devii? De ce?</p> <p>—</p>

	<p>15. Completează dialogul cu întrebări adecvate.</p> <p>— ... — <i>În vacanța de vară am fost la București.</i></p> <p>— ... — <i>Am călătorit prin Bulgaria, Rusia, dar în România am fost pentru prima dată.</i></p> <p>— ... — <i>M-a impresionat mult Casa Poporului și Muzeul Satului.</i></p> <p>— ... — <i>Desigur. Am avut o vacanță de neuitat.</i></p>
3.6. Să continue un dialog în baza reperelor.	<p>16. (*) Alcătuieste un dialog, cu câte două replici pentru fiecare interlocutor, exprimându-ți recunoștința față de un om care te-a ajutat.</p> <p>17. Scrie un dialog, folosind formulele potrivite pentru a exprima o îndoială. <i>mi se pare că n-ai dreptate; am de gând...; n-aș zice; știu eu? nu știu ce să spun.</i></p> <p>18. Continuă convorbirea telefonică cu șase replici pentru ambii interlocutori, utilizând următoarele formule: <i>vă rog, desigur, imediat, nu vă neliniștiți, spre regret.</i> — <i>Alo, salvarea? Veniți, vă rog, urgent! Colegul meu se simte rău.</i> — <i>Ce s-a întâmplat?</i></p> <p>— ...</p> <p>19. Continuă dialogul cu patru replici pentru ambii interlocutori, în baza situației:</p> <ul style="list-style-type: none">- De ce nu vine prietena ta pe la noi?- Nu știu, probabil frecventează ore suplimentare la limba engleză..- Ați vorbit cu ea despre acest lucru?- Atunci știu care este cauza. Poate...
3.7. Să caracterizeze succint un personaj în baza informației citite.	<p>20. Enumeră patru calități principale ale personajului ce îl vor ajuta să-și realizeze visul.</p> <p>21. Descrie portretul fizic și moral al personajului ...</p> <p>22. Identifică și scrie trăsăturile comune ale celor două personaje.</p> <p>23. Descrie chipul personajului, precizând: <i>vârsta, statura, fața, ochii, părul.</i></p> <p>24. (*) Scrie, de ce calități dă dovadă Filoteia dacă ...</p> <p>O iubesc cei din jur _____</p> <p>Îngrijește de săraci _____</p> <p>Nu insultă pe nimeni _____</p> <p>Nu ieșea din cuvântul mamei _____</p>

Standardul curricular 4: Redactarea unor texte narrative și cu destinație funcțională.

Obiective de evaluare	Itemi posibili
<p>4.1. Să completeze un model de cerere, anunț, felicitare, invitație.</p>	<p>1. (**) Redactează, în baza reperelor (<i>cînd, unde, ce va avea loc, cine sînt invitați</i>), o invitație la filmul „Amintiri din copilărie”, de I. Creangă.</p> <p>2. (*) Redactează, în baza reperelor (<i>cînd, unde, ce va avea loc, cine sînt invitați</i>), un anunț în care să informezi colegii despre o călătorie în munții Carpați.</p> <p><i>Invitație</i> <i>Formula de adresare</i> _____ <i>Evenimentul</i> _____ <i>Data, locul, timpul</i> _____</p> <p>3. Scrie o compunere miniatură după una din imaginile propuse (șase propoziții)</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p>4. Scrie o felicitare adresată unui coleg, prin care îl feliciți cu succesul obținut. Dragă....., Te felicit cu ocazia Îți doresc Fii mereu Cu respect, colegul tău</p>
<p>4.2. Să exprime, în scris, într-un mod corect, logic, convingător și coerent, diferite idei.</p>	<p>5. Descrie, în două enunțuri, impresiile pe care le-ai avut în urma lecturii textului.</p> <p>6. Enumeră trei calități pe care le prețuiești la oameni. Argumentează, într-o frază, una dintre calitățile enumerate.</p> <p>7. Alcătuieste un text coerent, din trei enunțuri, despre o faptă bună, pe care ai săvîrșit-o (făcut-o) în ultimul timp.</p> <p>8. Justifică, în două-trei propoziții, atitudinea personajului față de ...</p> <p>9. (*) Dezvoltă, în două propoziții, sensul proverbului: „Cine face bine, bine găsește”.</p>
<p>4.3. Să modifice subiectul textului.</p>	<p>10. (**) Alcătuieste, în cinci enunțuri, un alt final pentru împlinirea din text.</p> <p>11. Construieste finalul textului, propunînd o altă soluție.</p> <p>12. Descrie situația din primul alineat, introducînd un nou personaj.</p>
<p>4.4. Să redacteze un eseu la o temă propusă.</p>	<p>13. Descrie, în cinci enunțuri, ce faci, de obicei, într-o zi de odihnă.</p> <p>14. Comentează, în șapte - opt propoziții, versurile lui N. Dabija: „Bucurați-vă, prieteni, de prieteni și de frați...”</p> <p>15. (*) Redactează, în nouă propoziții, un eseu cu tema: Nu e sărac cel ce n-are mamă, dar cel ce n-are patrie.</p>

	<p>16. Descrie, în șapte propoziții, cartea preferată, respectând reperele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Titlul, autorul • Ideea principală a textului • Personaje impresionante; ce calități ai vrea/ n-ai vrea să le ai • Ce ai descoperit nou în text • Ce te învață textul
--	--

Standardul curricular 5: *Aplicarea normelor limbii literare în comunicarea scrisă.*

Obiective de evaluare	Itemi posibili
5.1. Să aplice regulile gramaticale în enunțurile propuse.	<p>1. Completează spațiile libere cu numerale ordinale și cardinale: (3) _____ zi nu i-am mai văzut pe cei (2) _____. (9) _____ plecase de mult cu oile, iar (12) _____ și (15) _____ încă îl mai așteptau pe (1) _____. (10) _____ oiaie abia pășea. Cei (20) _____ de ciobani trebuiau să ajungă spre seară în munți.</p> <p>2. Scrie, în spațiile libere, forma potrivită a adjectivelor dintre paranteze. Amintirile lui erau: strada copilăriei, serile (lung).....de vară, dansurile (frumos).....de sărbători, codrul și izvoarele (limpede)....., fumul cu miros de frunze (ars)..... ce se ridică spre cer.</p> <p>3. (*)Completează propozițiile cu verbele potrivite dintre paranteze, punându-le la timpul prezent. Viațao floare. Această floare.....o petală carenumele Copilăria. Eaîmpodobită cu zîmbete de copil șiculoarea bucuriei. <i>(a avea, a fi, a purta)</i></p> <p>4. Utilizează verbe la condițional + conjunctiv (Model: Aș dori să câștig...), formulând trei dorințe pe care ai vrea să le realizezi în timpul vacanței.</p> <p>5. Completează enunțurile cu câte două adjective la gradul superlativ. <i>Pentru părinți copilul lor este _____.</i> <i>Pentru mine părinții sînt _____.</i> <i>Colegii mei sînt _____.</i></p> <p>6. Subliniază dintre perechile de cuvinte propuse pe cele scrise corect: <i>Înainte – înaintea; Înourat – înourat; Înnotat – înnotat; Înegrat – înegrat.</i></p>
5.2. Să respecte regulile ortografice ce asigură logica expunerii.	<p>7. Vezi baremul.</p> <p>Pentru corectitudinea tuturor itemilor din test se acordă: 10 p.- pentru 1-2 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 9 p.- pentru 3-4 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 8 p.- pentru 5-6 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 7 p.- pentru 7-9 greșeli de ortografie, punctuație și topică;</p>

	<p>6 p.- pentru 10-11 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 5 p.- pentru 12- 13 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 4 p.- pentru 14-15 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 3 p.- pentru 16-17 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 2 p.- pentru 18 - 19 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 1 p. – pentru 20-21 greșeli de ortografie, punctuație și topică. Notă: Dacă nu se realizează 50% din sarcini se acordă 0 puncte.</p>
5.3. Să utilizeze corect semnele de punctuație.	<p>8. Plasează în frază semnele de punctuație cerute. <i>Îți scriu dragă prietenă anunțându-te că am ajuns la timp dar te rog să-mi trimiți următoarele lucruri o carte interesantă o agendă și cărți poștale</i></p>
5.4. Să respecte topica firească în elaborarea enunțurilor.	<p>9. Vezi baremul. Se consideră logic enunțul: – ce are sens clar; – o topică adecvată.</p>

Conținuturi recomandate

Conținuturile recomandate pentru examenul la limba și literatura română în școala alolingvă sînt selectate din Curriculumul școlar al disciplinei. Acestea cuprind temele-cheie, de reală valoare comunicativă, etică și estetică, ce corespund așteptărilor elevilor, nivelului lor de pregătire și volumului lexical fundamental prevăzut de programă.

A. Limba română

- Republica Moldova – țară europeană
- Chișinău – oraș capitală modernă
- Nume celebre ale culturii românești
- Locuri memorabile din Moldova
- Locul unde mă simt cel mai bine
- Cel mai interesant om pe care l-am întâlnit
- Ce înseamnă să fii modern
- Proiecte de viitor
- Profesia preferată
- Problemele ecologice ale Republicii Moldova
- Cea mai plăcută amintire
- Sărbători și tradiții de familie
- Muzica preferată
- Cartea preferată

B. Elemente de limbă română

- Sensurile cuvintelor: cuvinte monosemantice și polisemantice
- Clasificarea cuvintelor după formă și înțeles: sinonime, antonime, omonime, expresii frazeologice
- Morfologia: verbul, adverbul, substantivul, adjectivul, numeralul, pronumele
- Sintaxa: tipurile propozițiilor, fraza
- Punctuația

C. Literatura română

- Limba – bogăția unui popor (Alexei Mateevici „*Limba noastră*”; V. Romanciuc „*O țară, o casă, un grai*”)
- Părinții în viața noastră (în baza poeziilor, aforismelor lui Gr. Vieru și A. Păunescu „*Rugă pentru părinți*”)
- Imaginea mamei reflectată în opera lui Gr. Vieru („ *Făptura mamei*”, „ *Mă rog*”, „*Mi-e dor de tine, mamă*”)
- Chipul lui Alexandru cel Bun în creația lui N. Dabija „*Nasc și la Moldova oameni*”
- Sentimentul dragostei materne pentru copilul său. (I. Al. Brătescu-Voinești „*Puiul*”, Gr. Vieru „*Cămășile*”)
- O țară, o casă, un grai - teme majore în creația lui V. Romanciuc, Gr. Vieru, N. Dabija.

- Omul și lumea ce-l înconjoară. (D. Matcovschi „*Omul*” , „*Bucurați-vă, prieteni*”; Balada „*Miorița*”)
- *Patria - o valoare eternă* (D. Matcovschi „*Eu nu sînt pasăre*”)
- *Dacă dragoste nu e, nimic nu e...* (Dm. Matcovschi ” *Pentru cei îndrăgostiți*”, Mihai Eminescu „*Luceafărul*”)
- *Munca îl cinstește pe om* (I. Druță”*Odihna*”; „*Bătrînețe, haine grele*”)
- Natura este universul în care locuiesc. (V. Alecsandri . „*Pasteluri*”. ; M. Eminescu „*Revedere*”)
- Copilul și copilăria universală (Ion Creangă „*Amintiri din copilărie*”-fragmente)

Notă: Temele propuse fac parte din conținuturile recomandate. În baza lor vor fi formulate subiectele eseului pentru examen.

Schema de evaluare

4.1. Matricea de specificații

Pentru a elabora un test valid, grupul de lucru decide asupra matricei de specificații: se selectează unitățile de conținut, se stabilesc domeniile cognitive ce urmează a fi evaluate. Se proiectează cota valorică a fiecărui compartiment și numărul de itemi.

Matricea de specificații se centrează pe două deprinderi integratoare: *lectura și scrierea*, acordînd o pondere mai mare producerii mesajului scris, deoarece astfel se vizează și competențele de comunicare orală.

4.2. Structura probei

Proba scrisă la limba română pentru școala alolingvă este structurată în conformitate cu obiectivele-cadru și standardele curriculare prezentate. Testul conține atît itemi obiectivi, cît și semiobiectivi (cu alegere multiplă, cu alegere duală, de tip pereche), are permit relevarea competențelor de înțelegere și operare cu textul. Elevul va identifica informații semnificative din text, va opera cu sensurile cuvintelor, aplicînd anumite cunoștințe gramaticale.

Itemii subiectivi solicită redactarea răspunsului de către elev prin elaborarea unui text cu destinație funcțională (invitație, felicitare, anunț, cerere, etc.) și un eseu structurat (argumentare, caracterizare de personaje, comentare, continuarea subiectului, formularea opiniei proprii etc.).

Notă: Testul poate fi elaborat atît în baza textelor studiate, cît și în baza textelor literare și non-literare nestudiate (la prima vedere), recomandate de conținuturile tematice ale curriculumului disciplinar.

4.3. MATRICEA DE SPECIFICAȚII

Obiective Conținuturi	Cunoaștere, înțelegere	Aplicare	Total
Lectura	8,20% 1. să identifice în text informații semnificative (3 p.) 5. să exprime, în scris, într-un mod coerent, logic, convingător și coerent, diferite idei. (2 p.)	32,79% 8. să utilizeze în enunțurile propuse vocabularul indicat (5 p.) 2. să formuleze întrebări în baza reperelor de conținut (4 p.) 6. să puncteze trăsăturile caracteristice ale personajelor / tipurilor umane (5 p.) 9. să continue un dialog în baza reperelor.(6 p.)	40,99 %
Scrierea	19,67% 4. să definească variațiile de sens ale cuvintelor (2p.) Redactarea 10 p.	39,34% 10. să completeze un model de cerere, anunț, felicitare, invitație. (5p.) 3. să identifice variațiile de sens ale cuvintelor, îmbinărilor de cuvinte (4 p.) 11. să elaboreze un eseu din 8 enunțuri la o temă propusă (12 p.) 7. să aplice regulile gramaticale în enunțurile scrise (3p.)	59,01%
Total	17 puncte 27,87%	44 puncte 72,13 %	61 p. 100%

4.4. MODEL DE TEST

Citește textul și realizează sarcinile de lucru propuse:

Călătoria

Băiatul a ajuns la gară cu zece minute înainte de pornirea trenului. Era o zi însorită de vară și peronul era plin de oameni. Aceasta însă îi crea o dispoziție bună, căci începeau aventurile vacanței.

În sfârșit, trenul a pornit. Niciodată nu a călătorit singur. Acum era stăpîn pe sine, pe bagaje și pe bani. Soarele îi zîmbea prietenește de după geam. Vîntul răcoros și proaspăt, cu miros de iarbă și flori de cîmp, pătrundea în compartiment, îi mîngîia fața, gîtul, mîinile. Era fericit!

La capătul călătoriei, îl așteptau Medelenii, prietenii, Olguța...

Medelenii, satul în care s-a născut, era lumea lui cea bogată și dragă. Cînd se gîndea la baștină, vedea o carte. Vedea clar coperta galbenă și titlul ei. Cu toate că n-avea decît cincisprezece ani, visa la o carte a lui. Admira cărțile lui Turghenev, Alecsandri, Creangă și dorea ca viața lui să fie cu multe evenimente și prieteni veseli. Și-a amintit de opera lui Caragiale, pe care a citit-o rîzînd cu hohote și-i era recunoscător scriitorului pentru aceasta. Iși dorea să scrie și el o asemenea carte.

Despre visul lui nu știa nimeni. Acum el își imagina doar că va deveni scriitor. După geam, alergau copacii, casele, cîmpiile, iar el își închipuia că răsfoiește filele cărții sale, încurajat de privirea caldă și surîzătoare a soarelui.

Cînd trenul s-a oprit în fața clădirii cu inscripția așteptată, a observat cîteva persoane dragi, care se agitau și-i fluturau bucurii din miini.

(După Ionel Teodoreanu)

Item	Puncte
1. Completează propozițiile cu informația potrivită din text. a) Băiatul avea o dispoziție bună, deoarece ... b) Scopul călătoriei era ... c) El dorea ca viața lui să fie ...	3
2. Alcătuieste patru întrebări la textul propus: Cine...; Când...; Unde...; Ce...	4
3. Selectează, din text, pentru cuvintele date, câte: a) un antonim: <i>posomorită, inceputul</i> . b) un sinonim: <i>peripețiile, fereastră</i> .	4
4. Scrie două enunțuri în care cuvântul <i>baștină</i> să aibă două sensuri diferite: locul nașterii, patrie/ țară.	2
5. Motivează, cu două argumente din text, de ce băiatul, la doar cincisprezece ani, dorea să scrie o carte.	2
6. Caracterizează, în cinci enunțuri, personajul din text, așa cum ți-l imaginezi.	5
7. Incercuiește forma corectă a cuvintelor propuse între paranteze: <i>Biblioteca mi-a propus să aleg o carte de aventuri (sau / s-au) una despre locurile curioase de pe glob. Citind-o, am folosit multă informație (la / l-a) pregătirea temelor. Am recomandat-o colegilor și (neam / ne-am) înțeles s-o discutăm la ora clasei.</i>	3
8. Scrie cuvintele dintre paranteze la forma corectă. <i>A-ți cunoaște patria este o datorie (sfint) _____ de adevărat fiu. De aceea este bine (a citi) _____ despre istoria ei interesantă și bogată, despre faptele (străbuni) _____, să te mindrești cu succesele (cetățeni) _____. Desigur, este necesar să călătorești și să admiri locurile (pitoresc) _____ ale plaiului.</i>	5
9. Construiește, din șase replici, un dialog la tema: <i>Unde aș vrea să călătoresc.</i> – <i>Ce bine că te-am întâlnit, prietene!</i> – ...	6
10. Redactează textul unui anunț, în baza reperelor (formula de adresare, data – <i>10 aprilie 2013</i> , timpul – <i>ora 1500</i> , locul – <i>Gimnaziul „Grigore Vieru”</i> , evenimentul), prin care informezi colegii despre desfășurarea concursului „ <i>Școala noastră are talente</i> ”.	5
11. Scrie un text coerent, din opt enunțuri, cu tema: <i>Cartea din literatura română de care m-am îndrăgostit.</i> Respectă condițiile: - descrie cartea preferată din literatura română (4 enunțuri); - argumentează preferința pentru această carte (2 enunțuri); - recomandă colegilor lectura acestei cărți (2 enunțuri); - respectă coerența textului și volumul indicat.	12

Pentru corectitudinea tuturor secvențelor din test L/0/1/2/3/ 4/5/6/7/ 8/ 9/10

4.5. BAREMUL DE CORECTARE

Item	Răspuns corect/posibil	Specificații	Scor
1.	Se consideră corecte răspunsurile: a). ... începeau aventurile vacanței. b). ... să ajungă la Medeleni, la prietenii săi, la Olguța. / Să se reîntâlnească la Medeleni cu prietenii, cu Olguța. / Să scrie o carte a lui. / Să devină scriitor. c). ... cu multe evenimente și prieteni veseli. (Se acceptă și alte variante de răspuns potrivite din text)	Se acordă câte un punct pentru completarea fiecărei propoziții cu informația potrivită din text.	0-3
2.	Se acceptă variante de tipul: <i>Cine povestește întâmplarea?</i> <i>Cine pleacă în călătorie?</i> <i>Cînd a ajuns băiatul la gară?</i> <i>Unde locuiau prietenii și Olguța?</i> <i>Ce dorea să scrie băiatul?</i> (și alte variante)	Se acordă câte un punct pentru fiecare întrebare ce vizează conținutul textului.	0-4
3.	Se consideră corecte răspunsurile: a) un antonim: <i>posomorîță - însorită; începutul – capătul.</i> b) un sinonim: <i>peripețiile- aventurile; fereastră – geam.</i>	Se acordă câte un punct pentru fiecare antonim și sinonim selectat corect.	0-4
4.	Se consideră corecte enunțurile logice în care se respectă cerința din item. Model: Enunț I (loc de naștere) – <i>În fiecare vară îmi petrec vacanța la baștina mamei mele.</i> Enunț II (patrie / țară) - <i>Mulți poeți din Moldova au scris versuri duioase despre baștină.</i>	Se acordă câte un punct pentru utilizarea corectă a fiecărui sens al cuvîntului dat în enunțuri logice și finite.	0-2
5.	Se admit două argumente în structură de enunț logic și finit, în care se respectă cerința din item. Model: Argumentul 1 <i>Băiatul, la doar cincisprezece ani, dorea să scrie o carte, deoarece își iubea satul copilăriei, Medelenii, prietenii...</i> Argumentul 2 <i>De asemenea, îi plăcea foarte mult să citească despre lucruri captivante, interesante.</i>	Se acordă câte un punct pentru fiecare argument adecvat.	0-2

6.	Se acceptă un text-caracterizare, care va ilustra trăsături ale personajului prezente sau deduse din text de către elevi. Exemplu: <i>Un băiat de 15 ani, inteligent, pasionat de literatură. Un tânăr în formare. Visător, talentat, prietenos. Iubea să călătorească. Avea imaginație bogată. etc.</i>	Se acordă câte un punct pentru fiecare enunț logic și finit, în raport cu sarcina de lucru.	0-5
7.	Se consideră corecte variantele: <i>Biblioteca mi-a propus, la alegere, o carte de aventuri (sau / s-au) una despre locurile curioase de pe glob. Citind-o, am folosit multă informație (la / l-a) pregătirea temelor. Am recomandat-o colegilor și (neam / ne-am) înțeles s-o discutăm la ora clasei.</i>	Se acordă câte un punct pentru fiecare ortogramă încercuită corect.	0-3
8.	Sînt corecte formele: <i>sfîntă, să citești, străbunilor, cetățenilor, pitorești.</i>	Se acordă câte un punct pentru scrierea corectă a fiecărui cuvînt indicat.	0-5
9.	Se acceptă un dialog adecvat sarcinii.	Se acordă câte un punct pentru fiecare replică la temă. Notă: <i>Formulele de rămas-bun nu se consideră replici.</i>	0-6
10.	Se consideră răspuns corect anunțul ce corespunde reperelor propuse.	Se acordă câte un punct pentru fiecare reper: a) formula de adresare; b) data; c) timpul; d) locul; e) evenimentul.	0-5
11.	Se acceptă orice text coerent ce corespunde cerințelor din item.	Se acordă douăsprezece puncte pentru: Dezvoltarea temei <ul style="list-style-type: none"> • Un punct pentru descrierea cărții preferate; • Un punct pentru argumentare; • Un punct pentru recomandare. Coerența <ul style="list-style-type: none"> • un punct pentru coerența totală și zero puncte pentru coerența parțială. Lungimea textului Se acordă câte un punct pentru fiecare enunț logic formulat. Notă: în caz de depășire a volumului, se apreciază doar primele opt enunțuri.	0-12 0-1 0-1 0-1 0-1 0-8

	<p>Pentru corectitudinea tuturor itemilor din test se acordă:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Notă: nu se vor lua în considerație itemii 6, 7.</i> <p>10p.- pentru 1-2 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 9p.- pentru 3-4 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 8p.- pentru 5-6 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 7p.- pentru 7-9 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 6p.- pentru 10-12 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 5p.- pentru 13- 15 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 4p.- pentru 16-18 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 3p.- pentru 19-21 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 2p.- pentru 22 - 25 greșeli de ortografie, punctuație și topică; 1p. – pentru 26-30 greșeli de ortografie, punctuație și topică.</p>	0-10
--	---	------

Total - 61 de puncte

